

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

**ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»)

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» (для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямку підготовки 6.170202 «Охорона праці») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Г. Г. Соболева. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 12 с.

Укладач: Г. Г. Соболева

Рецензент: Т. І.Світлична

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва, протокол № 8 від 03.04.2011р.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	5
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента.....	7
2.2. Зміст дисципліни.....	7
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	8
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	10
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	10

ВСТУП

Питання теорії та практики господарювання на рівні підприємства, принципи формування й використання виробничого потенціалу, раціонального ресурсного забезпечення, організації та ефективності господарської діяльності підприємства є предметом такої спеціальної галузі економічних знань, як економіка підприємства.

Дисципліна „Економіка підприємства” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика” та „Освітньо - професійна програма” підготовки бакалавра напряму 6.170202 «Охорона Праці»)
- СВО ХНАМГ Навчальний план бакалавра галузь знань 1702 Цивільна безпека, напрям підготовки 6.170202 «Охорона праці»

Програма рекомендована кафедрою економіки будівництва (протокол № 8 від 04.03.2011р.) та затверджена деканом факультету «Економіки підприємства».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення дисципліни - отримання студентами знань, вмінь і навичок, з економіки підприємства, що дозволяють у майбутньому спеціалісту компетентно вирішувати практичні завдання безпосередньо на підприємствах.

В процесі вивчення дисципліни «Економіка підприємства» розглядаються:

- визначення сутності підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності,
- вивчення питань обґрунтування та вибору методів і формування системи показників оцінювання економічних результатів;
- вивчення питань з ефективності діяльності підприємства, його конкурентно спроможності;
- формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу.

Навчальний курс передбачає:

- лекції, під час яких викладаються ключові моменти та основні положення;
- практичні заняття для отримання необхідних вмінь і навичок використання аналітичного інструментарію та перевірки правильності розв'язання задач;
- самостійну роботу, що включає вивчення курсу по учбовим посібникам, нормативній та законодавчій базі, додатковим джерелам, підготовку відповідей на тестові і контрольні запитання.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Економіка підприємства

(4/144)

1. Підприємство, як суб'єкт господарювання
2. Структура та управління підприємством
3. Основні фонди підприємства
4. Оборотні засоби підприємства
5. Персонал підприємства та продуктивність праці
6. Оплата праці на підприємстві
7. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства
8. Планування діяльності підприємства
9. Витрати на виробництво і реалізацію продукції
10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства
11. Інвестиції

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові завдання діяльності, в яких використовують вміння та знання	Виробничі і соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
1	2	3
Застосовувати теоретичні знання у вирішенні конкретних питань	Виробнича	Організаційна, планова, виконавська

1	2	3
планування та організації роботи підприємств		
Вміти досліджувати та аналізувати можливості підприємства.	Виробнича	Організаційна, планова, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бойчик І.М. Харів П.С., Хопчан М.І., Піча Ю.В. Економіка підприємства: Нвач. посібник., Львів: «Новий світ – 2000», 2010 – 225с.
2. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия: Учебник. М.: ИНФАРМ – М, 2009 – 123с.
3. Економіка підприємства - Підручник. / Ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2003. –528с.
4. Экономика предприятия: Учебник /Под ред. О.И. Волкова.- М.: ИНФРА – М.2008. - 238с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

Мета вивчення дисципліни - отримання студентами знань, вмінь і навичок, з економіки підприємства, що дозволяють у майбутньому спеціалісту компетентно вирішувати практичні завдання безпосередньо на підприємствах. Програмні теоретичні питання курсу охоплюють усі аспекти діяльності підприємства як суб'єкта господарювання та первинної ланки національної економіки.

Аннотация программы учебной дисциплины "Экономика предприятия"

Цель изучения дисциплины - получение студентами знаний, умений и навыков, по экономики предприятия, которые позволяют в будущем специалисту компетентно решать практические задания непосредственно на предприятиях. Программные теоретические вопросы курса охватывают все аспекты деятельности предприятия как субъекта ведения хозяйства и первичного звена национальной экономики.

Annotation of the program of educational discipline "Economy of enterprise"

Aim of study of discipline is a receipt by the students of knowledge, abilities and skills, for economies enterprises that allow in the future to the specialist adequately to decide practical tasks directly on enterprises. The programmatic theoretical questions of course embrace all aspects of activity of enterprise as subject of menage and primary link of national economy.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит /годин	Симестр	Години								Екзамен (симестр)	Заліки (симестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
Заочна форма навчання	4,0/ 144	5-6	14	8	8	-	130					12

2.2. Зміст дисципліни

Тема1. Підприємство, як суб'єкт господарювання

- 1.1.Сутність підприємства, його цілі та завдання
- 1.2. Класифікація підприємств
- 1.3.Об'єднання підприємств
- 1.4.Правові засади функціонування підприємств
- 1.5. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Тема 2. Структура та управління підприємством

- 2.1.Поняття організації управління на підприємстві
- 2.2. Поняття організаційної структури управління виробництвом і фактори, що її визначають
- 2.3.Основні форми організаційних структур управління виробництвом.
- 2.4. Принципи формування оргструктур управління виробництвом

Тема 3. Основні фонди підприємства

- 3.1. Економічна сутність основних засобів підприємства. Поняття основних фондів
- 3.2. Склад та класифікація основних фондів підприємства
- 3.3. Облік та оцінка основних фондів підприємства
- 3.4. Знос та форми відтворення основних фондів підприємства
- 3.5. Амортизація основних фондів підприємства. Методи нарахування амортизації
- 3.6. Показники стану та використання основних фондів

Тема 4. Оборотні засоби підприємства

- 4.1. Сутність, склад та класифікація оборотних засобів підприємства
- 4.2. Матеріальні ресурси підприємства та показники їх використання
- 4.3.Нормування оборотних засобів підприємства
- 4.4. Управління запасами матеріальних ресурсів на підприємстві
- 4.5. Показники ефективності використання оборотних засобів на підприємстві

Тема 5. Персонал підприємства та продуктивність праці

- 5.1. Персонал підприємства, його склад і структура
- 5.2. Продуктивність праці та методи її вимірювання

5.3. Планування продуктивності праці на підприємстві

5.4. Організація та нормування праці на підприємстві

Тема 6. Оплата праці на підприємстві

6.1. Сутність заробітної плати

6.2. Організація оплати праці на підприємстві

6.3. Форми і системи оплати праці

6.4. Система доплат, надбавок та премій працівниками

Тема 7. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

7.1. Виробнича потужність підприємства та її види

7.2. Фактори, які впливають на величину і рівень використання виробничих потужностей підприємств

7.3. Розрахунок величини виробничої потужності підприємств

7.4. Показники використання виробничих потужностей підприємств

7.5. Техніко – технологічна база підприємства та її постійне удосконалення

Тема 8. Планування діяльності підприємства

8.1. Планування діяльності підприємства як функція управління.

8.2. Елементи внутрішнього фірмового планування

8.3. Етапи планування

8.4. Види і методи планування діяльності підприємства

8.5. Стратегічне планування діяльності підприємства

Тема 9. Витрати на виробництво і реалізацію продукції

9.1. Витрати підприємства та їх характеристика

9.2. Класифікація витрат підприємства

9.3. Собівартість продукції та її планування

9.4. Калькулювання собівартості продукції

9.5. Шляхи зниження собівартості продукції в умовах ринкової економіки

Тема 10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

10.1. Формування доходу підприємства

10.2. Визначення фінансового результату діяльності підприємства

10.3. Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах

10.4. Оцінка фінансово – економічного стану та ефективності діяльності підприємства

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

2.2.1. Лекційний курс

Зміст навчальної дисципліни	Лекц.
1	2
Тема 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання	1
Тема 2. Структура та управління підприємством	-
Тема 3. Основні фонди підприємства	1
Тема 4. Оборотні засоби підприємства	1

Продовження табл.

1	2
Тема 5. Персонал підприємства та продуктивність праці	1
Тема 6. Оплата праці на підприємстві	1
Тема 7. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	-
Тема 8. Планування діяльності підприємства	1
Тема 9. Витрати на виробництво і реалізацію продукції	1
Тема 10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	1

На практичних заняттях студентам денної форми навчання розбираються і вирішуються задачі та питання.

2.2.2. Практичні

Зміст	Кількість годин
<u>Заняття 1.</u> Тема. Підприємство, як суб'єкт господарювання . Основні фонди підприємств	2
<u>Заняття 2.</u> Основні фонди підприємств	2
<u>Заняття 3.</u> Тема. Оборотні фонди підприємств	2
<u>Заняття 4.</u> Тема. Персонал підприємства та продуктивність	2
<u>Заняття 5.</u> Тема. Оплата праці на підприємстві	2
<u>Заняття 6.</u> Тема. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	2
<u>Заняття 7.</u> Тема. Витрати на виробництво і реалізацію продукції	2
<u>Заняття 8.</u> Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2

2.2.4. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій.

Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин
Тема 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання	6
Тема 2. Структура та управління підприємством	4
Тема 3. Основні фонди підприємства	10
Тема 4. Оборотні засоби підприємства	8

Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин
Тема 5. Персонал підприємства та продуктивність праці	11
Тема 6. Оплата праці на підприємстві	8
Тема 7. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	8
Тема 8. Планування діяльності підприємства	6
Тема 9. Витрати на виробництво і реалізацію продукції	6
Тема 10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	6

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни

	Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Обсяг у годинах	Розподіл балів, %
1.	Поточний контроль		
	- усне опитування студентів на практичних заняттях з питань тем курсу	20 хвилин	20
	-писмове опитування студентів на практичних заняттях з питань тем курсу (модуль)	15 хвилин	40
2.	Підсумковий контроль – залік (письмовий)	45 хвилин	40
	Всього за модулем		100%

Критерії залікової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою
Більше 91-100 включно	Відмінно
Більше 71-90 включно	Добре
Більше 51-70 включно	Задовільно
Більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання
Від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Денна форма навчання-тема, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Економіка підприємства - Підручник. / Ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2003.	Тема1-11
2.Онисько С.М., Марим И.М. Фінанси підприємств: Навч. посіб./За заг.ред. С.М. Онисько. - Львів: Магнолія плюс, 2004.	Тема 10
3Мельник В. Основи економічного аналізу. - М.: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2003. - 216 с.	Тема6-10

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Денна форма навчання-тема, де застосовується
2. Додаткові джерела	
4. Грибов В.Д., Грузинов В.П. Экономика предприятия: Учеб.пособие. Практикум – М.: Финансы и статистика, 2003. – 336с.	Тема 1-10
5. Прішчак Т.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Вікар, 2001.	Тема 1-10
6. РижиковВ. С, ПанковВ. А., РовенськаВ, В. Економіка підприємства: Навч, посіб. - К.: "Видавничий Дім "Слово", 2004.	Тема1-10
7.Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства; Навч. посіб. -Львів: Новий Світ-2000,2004.	Тема 8
3. INTERNET – ресурси:	
8.Бібліотека корпоративного управління // www.corpgov.net	Тема1-10
9.Развитие бизнеса www.devbusiness.ru	Тема1-10
10. Нормативные акты Украины // www.nau.kiev.ua	Тема1,2

Навчальне видання

Програма та робоча програма навчальної дисципліни

«Економіка підприємства»

(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»)

Укладач: **СОБОЛЄВА** Ганна Григорівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2012, поз. 176 Р

Підп. до друку 20.03.2013 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,2
Тираж 10 пр.	Зам. № 9039

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.